

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

קולנוע ופוליטיקה - 56134

תאריך עדכון אחרון 11-10-2015

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מדע המדינה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): עופר כסיף

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: ofer.cassif@huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ראשון, 18:00-19:00, בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

האם ניתן לראות בקולנוע שחקן פוליטי או לאו? יש האומרים שכוחו הפוליטי של הקולנוע טמון במעמדו הא-פוליטי, קרי, בתפקודו ככוח בידורי גרידא המשכיח מן האדם את קשיי היומיום ומרחיק אותו מן העשייה הפוליטית משל היה "אופיום המוני" חדש; במובן זה, הקולנוע נתפס כגורם המונע השתתפות פוליטית ומשעתק בכך את הקיים. יש הטוענים שהקולנוע משמש ככוח פוליטי בכך שהוא משקף את המציאות כפי שהיא ובכך דווקא מגייס לפעולה, ואחרים אומרים שהוא יוצר את המציאות הפוליטית על ידי הבנייה תודעתית מדומיינת. קורס זה יבחן את תפקודו ומקומו הפוליטי של הקולנוע תוך התייחסות לגישות הנ"ל ותוך בחינתם של סגנונות סרטים שונים.

מטרות הקורס:

מטרת הקורס הינה לספק לסטודנטים כלי ניתוח פוליטיים של המדיום הקולנועי.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בסיומו של קורס זה הסטודנט יוכל להבחין בדקויות פוליטיות הקיימות בסרטים שונים, גם אם הסרט נראה ביסודו כסרט א-פוליטי.

דרישות נוכחות (%) :

100%

שיטת ההוראה בקורס: הוראה פרונטלית ודיון בכיתה.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

חלק א': על כוחו הפוליטי של הקולנוע

חלק ב': על טבע האדם, היחיד והחברה

חומר חובה לקריאה:

חלק א': על כוחו הפוליטי של הקולנוע

שיעור 1. המדיום הקולנועי: בין חוויה חושית לחשיבה מופשטת.

שיעור 2. הפוליטיקה של הקולנוע האסקפיסטי-בידורי.

• משה צימרמן, 'הסרט הקומי הנאצי כמסמך בהיסטוריה חברתית של תרבות עממית וממסדית', בתוך ב"ז קדר (עורך), התרבות העממית (ירושלים: מרכז זלמן שזר לתולדות ישראל, 1996), ע"ע 421-405.

• קורטז אורבן, 'גברים מ"טדי", נשים מ"אופרה". אסקפיזם מגדרי', מתוך Ynet (14.04.08) <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3531107,00.html>

- Harald Warmelink, Casper Harteveld and Igor Mayer, 'Press Enter or Escape to Play: Deconstructing Escapism in Multiplayer Gaming', in *Breaking New Ground: Innovation in Game, Play, Practice and Theory* (2009), pp. 1-9.
<http://www.digra.org/wp-content/uploads/digital-library/09287.04129.pdf>
שיעור 3. סרט: מציצים (אורי זוהר, 1972).

שיעור 4. מיתוסים, נרטיבים ומניפולציות.

- שלמה זנד, הקולנוע כהיסטוריה: לדמיין ולבנים את המאה העשרים (תל אביב: ספריית אפקים הוצאת עם עובד/האוניברסיטה הפתוחה, 2006), ע"ע 13-29.
- ז'אן בודריאר, סימולקרות וסימולציה (תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2007), ע"ע 7-46.

שיעור 5. סרט: הירושימה אהובתי (אלן רנה, 1959).

חלק ב': על טבע האדם, היחיד והחברה

שיעור 6. טוב, רע, או לא נורא?

- תומס הובס, לוייתן (ירושלים: מאגנס, 2000), ע"ע 78-87 ו-113-119.
- ג'ון לוק, על הממשל המדיני (ירושלים: מאגנס, 1989), ע"ע 4-12.
- ז'אן ז'אק רוסו, 'מאמר על המקור והיסודות לאי-השוויון בין בני-האדם', בתוך ז'אן ז'אק רוסו, מאמרים (ירושלים: מאגנס, 1999), ע"ע 121-161.

שיעור 7. סרט: פאט גארט ובילי הנער (סם פקינפה, 1973).

שיעור 8. קהילה, יחיד ומוסר: בין ה"טוב" ל"זכות".

- Allen W. Wood, 'Hegel's Political Philosophy', in Stephen Houlgate and Michael Baur (eds.), *A Companion to Hegel* (Malden, MA and Oxford, UK: Wiley-Blackwell, 2011), pp. 297-311.
- Charles Taylor, 'Atomism', in Shlomo Avineri and Avner de-Shalit (eds.), *Communitarianism and Individualism* (Oxford: Oxford University Press, 1992), pp. 1-11.

שיעור 9. סרט: שוקולד (לאסה הלסטרומ, 2000).

שיעור 10. האדם הממושטר.

- ארווין גופמן, על מאפייני המוסדות הטוטליים (תל אביב: רסלינג, 2006), ע"ע 39-83.
- D. L. Rosenhan, 'On Being Sane in Insane Places', in *Science, New Series* Vol. 179, No. 4070. (Jan. 19, 1973), pp. 250-258.
http://ilearn.totton.ac.uk/pluginfile.php/36993/mod_page/content/3/Rosenhan%20paper.pdf

שיעור 11. סרט: קן הקוקיה (מילוש פורמן, 1975).

שיעור 12. התבונה משחררת! (או, אולי, הורגת!)

- טרי איגלטון, אידיאולוגיה (תל אביב: רסלינג, 2006), ע"ע 163-194.

שיעור 13. סרט: תבל (אלפרד היצ'קוק, 1948).

חומר לקריאה נוספת:
יפורט במהלך הקורס, במידת הצורך

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 100 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

* הערה חשובה: במהלך הקורס יכול המרצה במסגרת שיקול דעתו האקדמי להחליט על שינוי בתכנית הקורס, לרבות שינויים במטלות המפורטות בסילבוס של הקורס.

* נוכחות סדירה בשיעורים ובצפיית הסרטים הינה בגדר חובה! מי שייעדר מלמעלה משלושה שיעורים ו/או סרטים לא יוכל להגיש את עבודת הסיום ויכשל בקורס. חשובה במיוחד נוכחות בהקרנת הסרטים בהם נצפה (שבעה בסה"כ) והשתתפות פעילה בניתוחם. לתשומת לבכם: מאחר וחלק מן הסרטים בהם נצפה ארוכים משעה וחצי, מדי פעם נתחיל את השיעור כרבע שעה לפני מועד תחילתו הרשמי ו/או נסיימו כרבע שעה לאחר מועד סיומו הרשמי. אשמח אם תשתפו פעולה ותפגינו סבלנות, גם כאשר הבילוי המשותף שלנו יתארך.

* שעות הקבלה תתקיימנה עפ"י בקשה ותיאום מראש.

* עבודת בית לסיכום הקורס. כל עבודה תצטרך להתמקד בניתוח פוליטי של סרט בו יבחר הסטודנט באישור מראש של המרצה. מדובר בעבודה בהיקף של כחמישה-שבעה עמודים, רווח כפול, גופן Arial גודל 12.